

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

NAMANGAN DAVLAT UNIVERSITETI

**5640100-Hayotiy faoliyati xavfsizligi yo‘nalishi
bitiruvchilarining fanlararo yakuniy davlat
attestatsiya sinovi**

DASTURI

2023/2024 o‘quv yili

Tuzuvchilar:
A.B. Nabiyev NamDU Kasb ta'limi kafedrasini mudiri **PhD dotsent**
X.M. Akramov NamDU Kasb ta'limi kafedrasini **professori, P.f.n.**

Taqrizchilar:
N. Baxriddinov NamMQI "Mehnat muhofazasi va ekologiya"
kafedrasini **dotsenti**
A. Xodjayev Namangan viloyati Favqulodda vaziyatlar
boshqarmasi Hayot faoliyati xavfsizligi
o'quv markazi katta o'qituvchisi

5640100-Hayotiy faoliyati xavfsizligi yo'nalishi bitiruvchilarining fanlararo
yakuniy davlat attestatsiya sinovi dasturi Kasb ta'limi kafedrasining 2024-yil
23-yanvardagi 6-sonli majlisida muhokama qilingan hamda tasdiqqa tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri

A.B. Nabiyev

5640100 - Hayotiy faoliyat xavfsizligi ta'lim yo'nalishi umumkasbiy va
xoslik fanlaridan yakuniy davlat attestatsiyasi dasturi, baholash mezonini, savollari
va yozma ish variantlari NamDU Pedagogika fakultetining 2024-yil 24-yanvardagi
6-sonli yig'ilishida tasdiqqa tavsiya qilingan.

Fakultet dekani

M.L. Boltayeva

5640100-Hayotiy faoliyati xavfsizligi yo'nalishi bitiruvchilarining fanlararo
yakuniy davlat attestatsiya sinovi dasturi Namangan davlat universiteti Kengashining
2024-yil 18 - mart dagi 9 -sonli majlisida muhokama qilingan.
tasdiqlangan

A. To'xtaboyev

I. UMUMIY QOIDALAR

1. 5640100-Hayotiy faoliyati xavfsizligi ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining fanlararo yakuniy davlat attestatsiya sinovi dasturi (keyingi o'rinlarda – **Dastur**) O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2009-yil 22- maydagi 160-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to'g'risida"gi Nizom, 2018-yil 25-avgustdagi 744-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "5640100-Hayotiy faoliyati xavfsizligi bakalavriat ta'lim yo'nalishining malaka talablari" (keyingi o'rinlarda – **Malaka talablar**) hamda № B5640100-20 tartib raqami bilan ro'yxatga olingan o'quv rejasining (keyingi o'rinlarda – **O'quv rejas**) umumkasbiy va ixtisoslik fanlari o'quv dasturlari asosida tuzildi.

2. Fanlararo yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi (keyingi o'rinlarda – **Attestatsiya sinovi**) O'zbekiston Respublikasining oliy ta'limga oid qonun hujjatlarida belgilangan tartibga ko'ra, bitiruvchilarning Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlaridan biri hisoblanib, unda ta'lim yo'nalishi xususiyati, iqtidori va xohishiga ko'ra bitiruv malakaviy ishi yozish istagini bildirmagan, o'quv rejasidagi ta'lim dasturlarini to'liq o'zlashtirgan bitiruvchi kurs talabalari ishtirok etishlari shart.

3. Attestatsiya sinovini topshirishga o'quv reja va fan dasturlarini to'liq tugatgan va o'quv rejasida nazarda tutilgan barcha sinovlardan muvaffaqiyatli o'tgan talabalarga ruxsat beriladi.

4. Attestatsiya sinovi o'quv rejasining umumkasbiy va ixtisoslik fanlarining barchasini qamrab oladi hamda sinov topshiriqlari ushbu fanlar o'quv dasturlari asosida tuziladi.

5. Attestatsiya sinovi fanlar mazmuniga qo'yiladigan talablar bilan bir qatorda, talaba tayyorgarligining Malaka talablarida bitiruvchiga qo'yiladigan umumiy talablarga javob bera olish darajasini aniqlashga yo'naltiriladi.

II. ATTESTATSIYA SINIVI SHAKLI VA MUDDATI

6. 2023/2024 o'quv yilida 5640100-Hayotiy faoliyati xavfsizligi ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining Attestatsiya sinovi – yozma shaklda o'tkaziladi.

7. Dastur Universitet Kengashi tomonidan tasdiqlangan sanadan boshlab, o'quv yili yakuniga qadar Attestatsiya sinovi shaklini o'zgartirish mumkin emas.

8. Attestatsiya sinovi universitet o'quv jarayoni grafigiga asosan, o'quv ishlari prorektori tomonidan tasdiqlangan muddatlarda o'tkaziladi va kamida bir oy oldin talabalarga etkaziladi.

III. ATTESTATSIYA SINOVI SAVOLNOMASI

9. Attestatsiya sinovi savolnomasi ta'lim yo'nalishi Malaka talablarining
  - bakalavrlarning tayyorgarlik darajasiga;
  - kasbiy faoliyatga;
  - umumkasbiy va ixtisoslik fanlariga qo'yilgan talablarni qamrab oladi.

10. Attestatsiya sinovi savolnomasi ta'lim yo'nalishi O'quv rejasida keltirilgan quyidagi umumkasbiy va ixtisoslik fanlar dasturlari asosida shakllantirildi:

Yakuniy davlat attestatsiyasi uchun savollar ro'yxati

1. Davlat standartlashtirish tizimi
2. Standartlashtirishga doir normativ hujjatlar
3. Standartlar ustidan davlat nazorati
4. Davlat yo'li bilan standartlashtirish va nazorat qilishga doir ishlarning moliyaviy ta'minoti.
5. "Mahsulot va xizmatlarni sertifikatlashtirish to'g'risida"gi O'zbekiston Respublika Qonuni.
6. "Mahsulot va xizmatlarni sertifikatlashtirish to'g'risida"gi O'zbekiston Respublika qonunida nazarda tutilgan umumiy qoidalar.
7. Sertifikatlashtirish faoliyatiga doir umumiy talablar
8. Mahsulotlarni majburiy va ixtiyoriy sertifikatlashtirish
9. Majburiy sertifikatlashtirish qoidalariga rioya etilishini davlat tomonidan tekshirish va nazorat qilish
10. Sertifikatlashtirish to'g'risidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun javobgarlik
11. "Metrologiya to'g'risida" O'zbekiston Respublika Qonuni.
12. "Metrologiya to'g'risida"gi O'zbekiston Respublika qonunida nazarda tutilgan umumiy qoidalar.
13. Fizik o'lchov birliklari, ularni qayta hosil qilish va qo'llash
14. O'zbekiston Respublikasining metrologiya xizmatlari
15. Davlat metrologiya tekshiruvi va nazorati
16. Metrologiya ishlarini moliyaviy ta'minlash
17. Standartlashtirish haqida tushuncha, uning maqsad va vazifalari.
18. Standartlashtirish bo'yicha asosiy atamalar va ta'riflar.
19. O'zbekiston Respublikasida standartlashtirish xizmati.
20. Standartlashtirish bo'yicha davlat tizimi.
21. Standartlashtirishning turlari, toifalari va usullari.
22. Standart, ularni ishlab chiqarish, kelishtirish, tasdiqlash, ro'yxatdan o'tkazish tartib va qoidalari.
23. O'zbekiston Respublikasida "O'zstandart" agentligi tashkiloti haqida.
24. Standartlashtirish va ekologiya.

25. Texnik jihatdan tartibga solish.
26. Texnik jihatdan tartibga solish tizimini amaliyotga tadbiq etishning ilmiy asoslari, hozirgi kundagi holati, istiqbolli yo'nalishlari va ularni amalga oshirishdagi muammolar to'g'risida.
27. Texnik jihatdan tartibga solish mexanizmi va tizimini joriy etish zaruriyati.
28. Texnik jihatdan tartibga solish tizimining asosiy prinsplari. O'zbekiston texnik jihatdan tartibga solish tizimini joriy etish muammolari.
29. Ishlab chiqarish va uning tarmoqlarida metrologik xizmat va ta'minot.
30. Metrologiya va standartlashtirish bo'yicha xalqaro tashkilotlar.
31. Metrologiya bo'yicha asosiy atamalar. Kattaliklar, ularning o'lchamliligi, birliklar, xalqaro birliklari tizimi, birliklar va o'lchamlarini belgilash va yozish qoidalari, kattalik birliklarini hosil qilish, qayta tiklash va ularning o'lchamlarini uzatish.
32. Metrologiya va texnik o'lchashlar. Asosiy tushuncha va ta'riflar.
33. O'lchash vositalari va usullari, o'lchashdagi noaniqlik (xatolik)lar.
34. Universal va avtomatlashgan o'lchash usullari.
35. O'zaro almashinuvchanlik. Almashinuvchanlik asoslari va vazifasi. O'zaro almashinuvchanlik turlari. O'zaro almashinuvchanlikni hozirgi holati va istiqboli.
39. Val va teshik sistemasi (atamasi).
36. Nurli issiqlik almashinuvi. Nurli issiqlik almashinuvida ekranlarning qo'llanilishi, gazlarning issiqliqni nur ko'rinishida tarqatish.
37. Issiqlik almashinuvida foydalaniladigan asbob uskunalari va ularning tasnifi.
38. Yoqilg'i va yonish jarayonlari.
39. Yoqilg'i resurslari, yoqilg'i tarkibi va uning xossalari. Yoqilg'i turlari.
40. Issiqlik berish qobiliyati.
41. Yoqilg'inin yonish va ortiqcha havo koeffitsiyenti.
42. Yonish mahsuloti va uning tarkibi.
43. O'txona qurilmalari va ularda yoqilg'ini yonish usullari.
44. Issiqlik kuch qurilmalari.
45. Suv bug'i. Bug' hosil bo'lishi jarayoning S diagrammada tasvirlanishi. Bug' hosil bo'lishi jarayoning is diagrammada tasvirlanishi.
46. Suvning va suv bug'ining holat parametrlarini aniqlash. Suv bug'ining is diagrammasi.
47. Qozon qurilmasi. Qozon qurilmasi, uning tuzilishi va ishlash tartibi.
48. Bug' qozonlarining issiqlik balansi va F.I.K. Yordamchi qurilmalar.
49. Bug' turbinasi. Bug' turbinasining tasnifi, tuzilishi va ishlash tartibi, unda kechadigan termadinamik jarayonlar.
50. Bug' turbinasidagi isroflar. Bug' turbinasining quvvati va F.I.K.
51. Gaz turbinasi. G.T.Q.sining tasnifi, tuzilishi va ishlash tartibi.
52. Reaktiv dvigatellar. Reaktiv dvigatellarning tasnifi, tuzilishi, turlari va ishlash tartibi.
53. Reaktiv dvigatel siklidagi termodinamik jarayonlar. Raketa dvigatellari.

54. Havo reaktiv dvigatellar. Reaktiv dvigatellar taraqqiyoti.
55. Issiqlik elektr stansiyalari.
56. Kondensatsiyali elektr stansiyasi (KES).
57. Issiqlik elektr markazi (I.E.M) tuzilishi, ishlash tartibi, asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlari. Yagona energetika sistemasi.
58. Noan'anaviy elektr stansiyalari.
59. M.G.D. termodinamik generator, termoemission generator.
60. Atom elektr stansiyasi.
61. Termoyadro sintez energetikasi.
62. Geotermal elektr stansiyasi.
63. Gelioenergetika.
64. Sovitkich qurilmalar.
65. Ideal sovitkich qurilmasi va uning ish siklidagi termodinamik jarayonlar.
66. Havo bilan sovitish qurilmasi.
67. Siqilgan bug' bilan sovitish qurilmasi.
68. Bosim o'lchash asboblari.
69. Harorat o'lchash asboblari
70. SO-7A kompressori tuzilishi va ishlash prinsipi
71. Izolyasion materialni issiqlik o'tkazuvchanlik koeffitsientini aniqlash
72. Elektr xavfsizligi fanining asosiy maqsadi, elektr tokini xavfiga qarshi tashkiliy va texnik chora-tadbirlar.
73. Elektr toki bilan shikastlanish.
74. Inson tanasini elektr tokiga qarshiligi.
75. Insonni elektr tokidan shikastlanishi omillari.
76. Elektr tokidan shikastlanish sabablari.
77. Izolyasiyalangan neytralli uch fazali tarmoqlarni xavfi
78. Mustahkam erga ulangan neytralli uch fazali elektr tarmoqning xavfi.
79. Elektr uskunalarning erga ulanib qolishi xavfi
80. Elektr qurilmalaridagi himoya choralari.
81. Kichik kuchlanishlarni qo'llash va xavfsizlik blokirovkalari.
82. Himoyalovchi erga ulash.
83. Himoyalovchi erga ulash qurilmani hisob-kitobi va nazorati.
84. Nollashtirishni nazorat qilish.
85. Yuqori kuchlanish tarmoqdan past kuchlanishga o'tishni himoyasi.
86. Elektr himoya vositalari haqida umumiy tushuncha.
87. Kuchlanish 1000 V gacha bo'lgan elektr uskunalariga xizmat vaqtida qo'llaniladigan himoya vositalari.
88. Kuchlanish 1000 V dan oshiq bo'lgan elektr uskunalarda xizmat doirasidagi qo'llaniladigan himoya vositalari .
89. Statik zaryadlardan muhofazalovchi vositalar tuzilishi va ishlash prinsipi.
90. Ogohlantiruvchi maxsus belgilar.
91. Elektr xavfsizligini tashkiliy chora – tadbirlari.

92. Chiroqdan yoki chiroqlar guruhidan chiquvchi yorug'lik nurlari oqimi qanday hisoblanadi?
93. Ishlab chiqarish inshootida yoritilganlik darajasi qanday o'lchanadi?
94. «Shovqin», «ultratovush», «infratovush», «tebranish» tushunchalariga izoh bering.
95. Shovqin qanday fizik ko'rsatkichlari bilan tavsiflanadi?
96. Ultratovush va infratovush tebranishlari qanday fizik ko'rsatkichlari bilan tavsiflanadi?
97. Shovqin, ultra- va infratovushlarning va tebranishlarning odam organizmiga ta'siri qanday?
98. Shovqin, ultra- va infratovushlar va tebranishlarni Me'yorlashtirish qanday amalga oshiriladi?
99. Shovqin, ultra- va infratovushlardan, tebranishlardan himoya qilish vositalarini, usullarini sanab bering.
100. Ovozdan alohidalash va ovozni yutish tushunchalariga izoh bering.
101. Tebranish nima?
102. Shovqinni pasaytirgichlar nima? Ular qanday shovqinlardan himoya qilish maqsadida qo'llaniladi?
103. Shovqin, ultra- va infratovushlar va tebranishlardan shaxsiy himoalanish vositalarini sanab bering.
104. Shovqin, ultra- va infratovushlar va tebranishlarni o'lchashda qanday asboblardan foydalaniladi?
105. "Elektromagnit maydon" tushunchasiga aniqlik kiriting.
106. Elektromagnit nurlanish qanday fizik ko'rsatkichlar bilan tavsiflanadi?
107. Elektromagnit maydonning qanday manbalarini bilasiz?
108. Elektromagnit maydonning odam organizmiga ta'siri qanday?
109. Me'yoriy holatdagi elektromagnit maydon nima?
110. Elektromagnit nurlanishdan himoya qilish usullarini tavsiflang va turlarini sanab bering.
111. Lazer nurlanishi qanday xosil bo'ladi?
112. Lazer nurlanishining odam organizmiga ta'sirini tavsiflab bering.
113. Lazer nurlanishi qanday me'yorlashtiriladi?
114. Lazer nurlanishidan himoya usullari qanday?
115. Elektromagnit va lazer nurlanishidan shaxsiy himoya vositalarini sanab bering.
116. Elektromagnit va lazer nurlanishini qanday asboblarda yordamida o'lchash mumkin?
117. Ionlashtiruvchi nurlanishlardan qanday himoya vositalari mavjud?
118. Ionlashtiruvchi nurlanishlardan qanday shaxsiy himoya vositalari mavjud?
119. Ionlashtiruvchi nurlanishlarni qanday asboblarda yordamida o'lchash mumkin?
120. Shaxsiy dozimetrlar nima?
121. Ionlashtiruvchi nurlanishlardan himoya qiluvchi ekranlar qanday materiallardan tayyorlanadi? Insonning terisi qanday qatlamlardan iborat?

122. Jarohatlanish deb nimaga aytiladi?
123. Elektr tokidan odamning jarohatlanishiga nimalar sabab bo'ladi?
124. Jarohatlanishning asosiy omili nima?
125. Odam organizmi elektr tokidan jarohatlanishi holatlari nima?
126. Elektr tokining zarbalari darajasi qanday?
127. Izolyatsiyalangan neytralli uch fazali tarmoqlarning xavfi nimadan iborat?
128. Uch fazali tarmoqqa ulanib qolish qanday bo'ladi?
129. Bir fazali elektr tarmog'ining xavfi qanday qonunga asosan ro'y beradi?
130. Elektr qurilmalarinin himoya vositalariga nimalar kiradi?
131. Himoyalovchi erga ulash, ularning qurilmalari nima?
132. Jamoat tashkilotlari joylashgan joylar
133. Tom, usti va qavatlar ora yopmalar kuchlarining ta'sirini hisobga olgandagi konstruktiv echimlari.
134. Tomlar, ust yopma tomlari konstruksiyalari.
135. Tashqi va ichki devorlarga kuchlarining ta'sirini hisobga olgandagi konstruktiv echimlari.
136. Ustunlar va boshqa konstruktiv elementlar turlarini loyihalash, ulardan foydalaninsh.
137. Pollar va ularga qo'yiladigan asosiy talablar
138. Pollarga kuchlarining ta'sirini hisobga olgandagi konstruktiv echimlari.
139. Binolarning hajm-reja echimlarini modernizatsiya qilish.
140. Binolarni rekonstruksiya qilish va ta'mirlash.
141. Binolarni siljitish, qavatlarni ko'tarish va sonini ko'paytirish.
142. Hajmiy rekonstruksiya
143. Seysmik hududlardagi qurilish. Umumiy ma'lumotlar.
144. Seysmik hududlardagi binolarga qo'yiladigan normativ talablar.
145. Bino, inshoot va muhandislik tizimlarini o'rnatishga qo'yiladigan normativ talablar.
146. Qurilish maydonchalarining normativ talablar.
147. «Atmosfera havosini muhofaza qilish»ga asosan sanoat korxolarining bosh tarxida joylashtirish.
148. QMQ 3. 01. 02 - 00 sanitar me'yorlari
149. Bino va inshootlarni deformasiyalardan himoyalash (deformasiya choklari).
150. Yer resurslaridan foydalanishda bino inshootlarga va hududlarga qo'yiladigan xavfsizlik talablari.
151. Sanoat xavfsizligi ekspertizasi haqida umumiy tushuncha.
152. Bino va inshootlarni ekspluatatsiya qilish borasidagi bahosi.
153. Qurilish materiallarining yong'n xavfsizligi.
154. Bino va inshoot qurilmalarining o'tga chidamliligini oshirish.
155. Bino va inshootlardagi xavfsizligini ta'minlashini asosiy omillari.
156. Beton kesimining mustahkamligini tekshirish
157. Armatura va beton konstruksiyasining kesimini hisoblash.
158. Bino ustunining mustahkamligini tekshirish

159. Temirbeton ustunining o'z og'rligidan tushayotgan yukni aniqlash.
160. Balkaning o'z og'rligidan tushayotgan yukni aniqlash.
161. Temirbeton balkani hisoblash.
162. Beton panelining mustahkamligini tekshirish.
163. Shovqin to'suvchi to'siqlarni hisoblash.
164. G'isht ustunlarining yuk ko'tarish qobiliyatini hisoblash.
165. Bir qavatli imoratga ketgan qurilish materiallarini hisoblash.
166. Yoritish fonar oynasining balandligini hisoblash.
167. Shamollar guldastasini yo'nalishi va takrorlanishi bo'yicha qurish.
168. Ekspertiza AKTlarini to'ldirish.
169. Binolarni saqlash yashin qaytargichlar.
170. Qurilish qorishmalariga qo'yiladigan asosiy talablar.
171. Tashqi va ichki ekspluatatsion qorishmalar.
172. Armaturaning beton bilan yopishqoqligi - konstruksiyaning mustahkamligining asosiy faktori.
173. Payvandlash choklarining turlari.
174. Metallning zanglashi va undan himoyalanish.
175. Po'latlarni mustahkamligini oshirish yo'llari.
176. Temir-beton konstruksiyalariga qo'yiladigan asosiy talablar.
177. Xodimning ish joyini ergonomik holatini yaxshilash choralari.
178. Sanoat korxonalarida kasb kasalliklarini oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlar.
179. Korxonalarda xavfsiz, qulay mehnat sharoitini ta'minlashning iqtisodiy jihatlari
180. Korxonada qo'llaniladigan texnologik uskuna moslama vositalarni xavfsizligini ta'minlash choralari.
181. Korxonalarni sanitariya jihatidan sinflash va sanitar himoya zonalarga ajratish
182. Kasbiy kasallik, zaxarlanish, shikastlanishini oldini olish chora tadbirlari
183. Hidrotexnik inshootlarga qo'yiladigan xavfsizlik texnik reglamenti.
184. Mashina va mexanizmlarga qo'yiladigan xavfsizlik talablari.
185. Siqilgan tabiiy gaz va suyultirilgan neft mahsulotlari uchun jihozlangan avtotransport vositalarining xavfsizligini taminlash.
186. Korxonalarni sanitariya jihatidan sinflash va sanitar himoya zonalarga ajratish.
187. Sanoat korxonalarida mehnatni muhofaza qilish boshqaruv tizimini tashkil etish mexanizmi.
188. Ishlab chiqarish korxonalarida shovqin va titrash xavfsizligini ta'minlash chora-tadbirlari.
189. Korxonalarda texnologik jarayon bajarilishida xavfsizlikni ta'minlashga avtomatizatsiyalash
190. O'zbekiston Respublikasi fuqaro muhofazasiga umumiy rahbarlikni kim tomonidan amalga oshiriladi
191. Og'irligi va zararliligi bo'yicha ish kategoriyalari
192. Titrash va uning inson organizmiga salbiy ta'siri

193. Mehnatni muhofaza qilish sohasidagi davlat siyosati
194. Mehnatni muhofaza qilishga oid xalqaro hamkorlik va xorij tajribalari
195. Xalqaro shartnomalarni mamlakatimizga ratifikatsiya qilingan konvensiyalar bo'yicha ma'lumot bering
196. Baxtsiz hodisalarni hisobga olish va N-1 dalolatnomaga qo'yilgan talablar
197. Mehnat xavfsizligi standartlar tizimi va uning ahamiyati
198. Xavfsizlik texnikasi va unga qo'yilgan talablar
199. Xalqaro mehnat tashkilotining mehnat muhofazasi sohasida tutgan roli
200. Mehnatni muhofazasi sohasiga Sog'liqni saqlash vazirligiga qo'yilgan talablar
201. Mehnat kodeksining ijtimoiy ahamiyati
202. Mehnatga oid munosabatlarni tartibga solish
203. Mehnat muhofazasi fanining maqsadi
204. Mehnat shartnomasi tushunchasi, mazmuni va ta'riflari
205. Shovqin va undan muhofazalanish yo'llari
206. Mehnatga haq to'lash tartibi va unga qo'yilgan talablar
207. Kasb kasalligi va shaxsiy gigiyena bo'yicha ma'lumot bering
208. Baxtsiz hodisalarni tekshirish, rasmiylashtirish talablari
209. Mehnat intizomi tushunchasi va uni ta'minlash usullari.
210. Mehnat shartnomasi va unga qo'yilgan talablar
211. Jamoa shartnomalari va jamoa kelishuvlari haqida ma'lumot bering
212. Mehnat nizolari va ularni yuzaga kelish ob'ektlari.
213. Mehnat muhofazasini buzganlik uchun javobgarlik turlari
214. Mehnat muhofazasi sohasida davlat nazorat tashkilotlari haqida ma'lumot bering
215. Jamoa shartnomasida nimalar nazarda tutilgan
216. Korxonalarni sanitariya jihatdan loyihalash
217. Mehnat muhofazasi sohasida mahalliy davlat hokimiyati organlarining vakolati
218. Ishlab chiqarishda zararli moddalar va ulardan himoyalalanish usullari
219. Xodim va ish beruvchining mehnat muhofazasiga oid majburiyatlari
220. Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligini faoliyati haqida ma'lumot bering
221. Ishlab chiqarishda baxtsiz hodisalar va ularni oldini olish texnik tadbirlar
222. Jarohat olganlarga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish algoritmi
223. Ishlovchilarning ishlash va dam olish vaqti turlari, ularni me'yorlari
224. Ishlovchilarga oid tibbiy ko'riklar va oldini olish tadbirlari
225. Mehnatni muhofaza qilish qoidalarini buzganlik uchun javabgarlik
226. Ishlab chiqarishning sanitariyasi va gigienasi me'yorlari, mazmuni
227. Mehnatni muhofaza qilish sohasida nazorat tashkilotlari
228. Ishlab chiqarish korxonalaridagi havo almashtirish tizimlari

229. Korxonalarni sanitariya jihatdan loyihalash
230. Titrashning inson organizmiga salbiy ta'siri
231. Vazirlar mahkamasining mehnatni muhofaza qilish sohasidagi vakolatlari
232. Mehnat jarayoni ishtirokchilarining alohida kategoriyalari
233. Ishlovchilarga oid tibbiy ko'riklar
234. Mehnatni muhofaza qilishda ergonomikaning ahamiyati
235. Shovqinning zararli ta'siri va undan muhofazalanish yo'llari
236. Mehnatni muhofaza qilishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati.
237. Mehnat muhofazasi fanining hozirgi holati haqida ma'lumot bering.
238. Ishlab chiqarish changi odamlarga ta'siridan himoyalanih.
239. Mehnatga haq to'lashning normativ asoslari bo'yicha izohlang.
240. Mehnat muhofazasi vakiliga qo'yilgan talablar
241. Xodim va ish beruvchilarning vazifalari
242. Ishlab chiqarishda yoritishga qo'yilgan talablar
243. Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligining faoliyati bo'yicha ma'lumot bering
244. Kasb kasalligini oldini olish bo'yicha normativ hujjatlar
245. Mehnat shartnomasi va jamoa shartnomasining Mehnat kodeksida ifodasi bo'yicha izohlang
246. Mehnat muhofazasi sohasida vakolatli davlat organi haqida umumiy ma'lumot bering
247. Xodimlarga ijtimoiy muhofaza bo'yicha qo'yilgan talablar
248. Sanoat korxolarini sanitariya jihatidan loyihalash
249. Ta'lim muassasalarida baxtsiz hodisalarni tekshirish va hisobga olish tartibi
250. Mehnat muhofazasi vakiliga qo'yilgan talablar
251. Kasaba uyushmasining mehnat muhofazasi sohasidagi vazifalari
252. "Mehnat muhofaza qilish to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni mazmuni.
253. Korxonalarda mehnatni muhofaza qilish bo'yicha ishlarni tashkil etish tartibi
254. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining mehnat muhofazasiga doir moddalari mazmuni.
255. Ishlab chiqarishda zararli moddalar bo'yicha ma'lumot bering
256. O'zbekiston Respublikasida mehnat muhofazasi sohasida normativ-huquqiy asoslar
257. Jarohat olganlarga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish tartibi.
258. Ishlab chiqarishda shovqinning yuzaga kelish sabablari va manbalari
259. MXST bo'yicha ma'lumot bering
260. Baxtsiz hodisalarni oldini olish tadbirlariga misollar keltiring.

261. Xavfsizlik texnikasi va unga qo'yilgan talabalar bo'yicha ma'lumot bering.
262. Titrashning inson organizmiga salbiy ta'siri
263. Korxonalarni sanitariya jihatdan loyihalash (sinflash)
264. Shovqinni o'lchovchi asboblarning bo'yicha ma'lumot bering.
265. Jamoa shartnomalari va jamoa kelishuvlari bo'yicha ma'lumot bering
266. Dam olish va ta'til olishga qo'yilgan talabalar
267. Mehnat kodeksining 13-bobida nazarda tutilgan asosiy masalalar.
268. Mehnatni muhofaza qilish qoidalarini buzganlik uchun javobgarliklar turlari
269. Mehnat kodeksining 10-bobida nazarda tutilgan masalalar.
270. Insonning mehnat faoliyatini fiziologik ta'siri.
271. Mehnat muhofazasi sohasida davlat nazorat qiluvchi tashkilotlar
272. Ishlovchilarga oid tibbiy ko'riklar va ularni me'yoriy asoslari bo'yicha ma'lumot bering
273. Gomosfera va noksosfera bo'yicha ma'lumot bering
274. Mehnat muhofazasi to'g'risidagi qonunining yangi (2016-yil 22-sentyabr) va eski tahrir (1993-yil 6-may) larini o'zaro farqi.
275. Mehnat kodeksining 9-bobida nazarda tutilgan masalalar.
276. Korxonalar rahbarining mehnat muhofazasi sohasida vakolati va majburiyatlari
277. Xodimlarga haq to'lash tartibi va unga qo'yilgan talablar
278. Voyaga etmaganlarning mehnatini muhofaza qilish tartiblari
279. Ayollarning mehnatni muhofaza qilish sohasida ijtimoiy himoya
280. Og'irligi va zararliligi bo'yicha ish kategoriyalari
281. Elektr toki ta'siriga tushgan kishiga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish
282. Mehnatni muhofaza qilish sohasidagi davlat siyosati
283. Mehnatni muhofaza qilishga oid xalqaro hamkorlik va xorij tajribalari
284. Elektr tokining inson organizmiga ta'siri haqida umumiy ma'lumot bering
285. Elektr jihozlarga yong'in xavfsizligi bo'yicha ko'yiladigan talablar
286. "Mehnat xavfsizligi standartlar tizimi" haqida tushuncha va uning ahamiyati
287. O'zbekiston Respublikasida xavfli yuklarni avtomobil transportida tashish qoidalarini bo'yicha ma'lumot bering.
288. Mashina va mexanizmlarning xavfli joylari
289. Siqilgan, suyultirilgan va boshqa tuzilishga ega bo'lgan ballonlarning turlari
290. Elektr tarmoqlari korxonalarining mehnat muhofaza qilish
291. Mehnatga oid munosabatlarni tartibga solish
292. Xodimlarning himoya vositalari va maxsus kiyimlar bilan ta'minlanishi

293. Mehnat shartnomasi tushunchasi, mazmuni va taraflari
294. Yuklarni tashishga bo‘lgan xavfsizlik talablari
295. Mehnatga xaq to‘lash tartibi va unga qo‘yilgan talablar
296. Elektr tokidan himoyalaniish vositalari
297. Baxtsiz hodisalarni tekshirish, rasmiylashtirish talablari
298. Mehnat intizomi tushunchasi va uni ta‘minlash usullari.
299. Elektr tokidan jarohatlanganlarga birlamchi tibbiy yordam ko‘rsatish qoidalari
300. Yashindan himoyalaniish uslublari, vositalari va tadbirlari
301. Mehnat nizolari va ularni yuzaga kelish ob‘ektlari.
302. Statik elektrlanish va uning yuzaga kelish sabablari
303. Elektr tarmoqlari korxonalarining mehnatini muhofaza qilish
304. Korxonalarni sanitariya jihatdan loyihalash
305. Ishlab chiqarishda zararli moddalar va ulardan himoyalaniish usullari
306. Yuklash-tushirish mashinalaridagi xavfsizlikni ta‘minlash usullari
307. Xodimlarning himoya vositalari va maxsus kiyimlar bilan ta‘minlanishi
308. Atmosfera elektri, turlari va tavsifi
309. Ishlovchilarning ishlash va dam olish vaqti turlari, ularni me‘yorlari
310. Mehnatni muhofaza qilish qoidalarini buzganlik uchun javabgarlik
311. Ishlab chiqarishning sanitariyasi va gigienasi me‘yorlari, mazmuni
312. Mehnatni muhofaza qilish sohasida nazorat tashkilotlari
313. Ishlab chiqarish korxonalaridagi mexanik havo almashtirish tizimlari
314. Mehnat jarayoni ishtirokchilarining alohida kategoriyalari
315. Inson mehnat faoliyatining fiziologik-gigienik asoslari
316. O‘zbekiston Respublikasining “Xavfli ishlab chiqarish obyektlarining sanoat xavfsizligi to‘g‘risida”gi qonunining mohiyati
317. Korxonalarda xavfsiz, qulay mehnat sharoitini ta‘minlashning iqtisodiy jihatlari
318. Ishlab chiqarish changi odamlarga ta‘siridan himoyalaniish
319. O‘zbekiston Respublikasida xavfli yuklarni avtomobil transportida tashish qoidalari
320. Ishlab chiqarish korxonalarida mehnat muhofazasi bo‘yicha muhandis-texnik xodimlarning vazifalari
321. Kasbiy kasallik, zaharlanish, shikastlanishini oldini olish chora tadbirlari
322. Elektr tokini izolyasiyalash
323. Ishlab chiqarishda bosim ostida bajariladigan jarayon xavfsizligi talablari
324. Ishlab chiqarish korxonalarida foydalaniladigan shaxsiy himoya vositalari
325. Radiatsiya va nurlarni inson tanasiga ta‘siri
326. Texnologik jarayon bajarilishida xavfsizlikni ta‘minlash chora tadbirlari
327. Xavfli sharoitda shamollatishni qo‘llash tadbirlari

328. Sanoat korxolarini sanitariya jihatidan loyihalash va ularga qo'yilgan talablar
329. Yashindan himoyalash uslublari, vositalari va tadbirlari.
330. Korxonalar loyihasini tuzish, qurilishiga bo'lgan xavfsizlik talablari
331. Mehnat muhofazasini ta'minlovchi me'yoriy hujjarlar
332. Korxonalar yong'in, portlashga xavfliligi jihatidan turlari va ogohlantirish choralari
333. Ishlab chiqarishda infraqizil nurlanishdan ximoya choralari
334. Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha ishlarning tarkibi qismi. va mazmuni
335. Yonish-portlashga moyil modda mahsulotlarni omborda saqlash talablari
336. Ishlab chiqarishda shovqinning yuzaga kelish sabablari va manbalari
337. Korxonada yoritishni qo'llash ahamiyati, talablari
338. Bino, inshootlarni yonuvchanligini kamaytirish, o'tga chidamliligini oshirish talablari
339. Mehnatga oid munosabatlarni tartibga solish
340. Mehnat sharoitida xavfsizlikni ta'minlash usullari
341. Inson yashash davrida qanday asosiy masalalarni echadi?
342. Yashash muhiti, xavf, xavfli ishlab chiqarish omili nima?
343. Mehnat fiziologiyasi asoslari va samaradorligini oshirish nimalarga bog'liq.?
344. Mehnatning klassifikasiyalanishida nimalarga e'tibor beriladi?
345. Xonalarda issiqlik ajralib chiqishi bo'yicha qanday guruhlanadi?
346. Xavfli va zararli omillarning ruxsat etilgan oxirgi darajasi deb nimaga aytiladi?
347. Statik va dinamik jismoniy ishda toliqish qanday ko'rsatkichlar orqali klassifikasiyalanadi?
348. «Xavfli ishlab chiqarish omili» (XIO) va «zararli ishlab chiqarish omili» (ZIO) tushunchalariga ta'rif bering. Ular o'rtasida aniq chegaralanish mavjudmi?
349. Xavfli va zararli ishlab chiqarish omillari qanday bo'linadi?
350. Shamollatish, aerasiya, konveksiya tushunchalariga ta'rif bering.
351. Havodushlari, so'rish zontlari nima?
352. Siz qanday mexanik shamollatish tizimlarini bilasiz?
353. Ishlab chiqarish zonalarida talab qilinadigan mikroiklim parametrlari qanday yaratiladi?
354. Aerezollar nima?
355. Odam organizmiga zararli moddalarning asosiy tushish yo'llarini ko'rsating?
356. Zararli moddalar odam organizmiga qanday ta'sir ko'rsatadi?
357. Zararli moddalarning tasnifini keltiring.
358. Changlarning odam organizmiga fibrogen ta'siri nima?
359. «Ruxsat etilgan oxirgi konsentratsiya» (ROK) to'g'risida tushuncha bering.
360. Havoning tarkibida zararsiz moddalarning me'yoriy konsentratsiyasi qanday ta'minlanadi?

361. Zararli moddalardan himoya qilishda shaxsiy himoya vositalarini sanab o‘ting.

362. Inshoot havosi tarkibidan zararli moddalarni me‘yoriy holatgacha chiqarib yuborishda unga kiritiladigan havoning miqdori qanday xisoblendi?

363. Xavoning marotaba almashtirilishi nima?

364. Mahalliy tortish shamollatilishi nima uchun amalga oshiriladi?

365. Qanday maxalliy shamollatish qurilmalarini bilasiz?

366. Ishlash sohasi havosining tarkibida zararli moddalarning miqdorini nazorat qilishda qanday usulardan foydalaniladi?

367. Filtrlovchi va alohidalovchi protivogazlar qanday tuzilishga ega?

368. Filtrlovchi protivogazlarning karobka qismi qanday ranglarga bo‘yaladi?

369. Asosiy yoritilish qiymatlarini tavsiflang.

370. Siz qanday ishlab chiqarish yoritilishlarini bilasiz?

371. Tabiiy yoritilish koeffitsenti (TYOK) nima?

372. Qanday sun‘iy yoritilish vositalarini bilasiz?

373. Su‘niy yoritilishga tavsif bering.

374. Ishlab chiqarish yoritilishining me‘yorlashtirilishi qanday amalga oshiriladi?

375. Chiroqdan yoki chiroqlar guruhidan chiquvchi yorug‘lik nurlari oqimi qanday xisoblanadi?

376. Ishlab chiqarish inshootida yoritilganlik darajasi qanday o‘lchanadi?

377. «Shovqin», «ultratovush», «infratovush», «tebranish» tushunchalariga izoh bering.

378. Shovqin qanday fizik ko‘rsatkichlari bilan tavsiflanadi?

379. Ultratovush va infratovush tebranishlari qanday fizik ko‘rsatkichlari bilan tavsiflanadi?

380. SHovqin, ultra- va infratovushlarning va tebranishlarning odam organizmiga ta‘siri qanday?

381. Shovqin, ultra- va infratovushlar va tebranishlarni me‘yorlashtirish qanday amalga oshiriladi?

382. Shovqin, ultra- va infratovushlardan, tebranishlardan Ximoya qilish vositalarini, usullarini sanab bering.

383. Ovozdan alohidalash va ovozni yutish tushunchalariga izoh bering.

384. Tebranish nima?

385. SHovqinni pasaytirgichlar nima? Ular qanday shovqinlardan Himoya qilish maqsadida qo‘llaniladi?

386. SHovqin, ultra- va infratovushlar va tebranishlardan shaxsiy himoyalaniish vositalarini sanab bering.

387. SHovqin, ultra- va infratovushlar va tebranishlarni o‘lchashda qanday asboblardan foydalaniladi?

388. “Elektromagnit maydon” tushunchasiga aniqlik kiriting.

389. Elektromagnit nurlanish qanday fizik ko‘rsatkichlar bilan tavsiflanadi?

390. Elektromagnit maydonning qanday manbalarini bilasiz?

391. Elektromagnit maydonning odam organizmiga ta‘siri qanday?

392. Me‘yoriy holatdagi elektromagnit maydon nima?

393. Elektromagnit nurlanishdan himoya qilish usullarini tavsiflarga va turlarini sanab bering.

394. Lazer nurlanishi qanday xosil bo'ladi?

395. Lazer nurlanishining odam organizmiga ta'sirini tavsiflab bering.

396. Lazer nurlanishi qanday me'yorlashtiriladi?

397. Lazer nurlanishidan Ximoya usullari qanday?

398. Elektromagnit va lazer nurlanishidan shaxsiy ximoya vositalarini sanab bering.

399. Elektromagnit va lazer nurlanishini qanday asboblarda yordamida o'lchash mumkin?

400. Ionlashtiruvchi nurlanishlardan qanday himoya vositalari mavjud?

401. Ionlashtiruvchi nurlanishlardan qanday shaxsiy himoya vositalari mavjud?

402. Ionlashtiruvchi nurlanishlarni qanday asboblarda yordamida o'lchash mumkin?

403. SHaxsiy dozimetrlar nima?

404. Ionlashtiruvchi nurlanishlardan ximoya qiluvchi ekranlar qanday materiallardan tayyorlanadi? Insonning terisi qanday qatlamlardan iborat?

405. Jaroxatlanish deb nimaga aytiladi?

406. Elektr tokidan odamning jaroxatlanishiga nimalar sabab bo'ladi?

407. Jaroxatlanishning asosiy omili nima?

408. Odam organizmi elektr tokidan jaroxatlanishi xolatlari nima?

409. Elektr tokining zarbalari darajasi qanday?

410. Izolyasiyalangan neytralli uch fazali tarmoqlarning xavfi nimadan iborat?

411. Uch fazali tarmoqqa ulanib qolish qanday bo'ladi?

412. Bir fazali elektr tarmog'ining xavfi qanday qonunga asosan ro'y beradi?

413. Elektr qurilmalarining himoya vositalariga nimalar kiradi?

414. Ximoyalovchi erga ulash, ularning qurilmalari nima?

415. Yuqori kuchlanishdan past kuchlanishga o'tish ximoyasida qanday usullar qo'llaniladi?

416. CHaqmoq nima va undan muxofazalanish usullari qanday?

417. Elektr qurilmasida ishlovchilarga qanday talablar qo'yiladi?

418. Ogoxlantiruvchi maxsus belgilar va plakatlar qay paytlarda foydalaniladi?

419. Elektr xavfsizligining chora-tadbirlariga nimalar kiradi?

420. Texnika xavfsizlii bo'yicha xonalar qanday klassifikasiyalanadi?

421. Elektr tokidan jaroxatlanganda birinchi navbatda qanday ishlar bajariladi?

422. Bosim ostida ishlaydigan idishlarning zich yopilganligi nima?

423. Ballonlarning ichki bosimi deganda nima tushuniladi?

424. Ortiqcha bosimdagi idishlarga qanday talablar qo'yiladi?

425. Idishlarning saqlash qurilmalarining qanday turlari bor?

426. Xavfsizlikni ta'minlash vositalariga nimalar kiradi?

427. Mashinalarining xavfli zonalari qanday turlarga bo'linadi?

428. Yuk ko'tarish vositalarining xavfsizligi qanday ta'minlanadi?

429. Yonish jarayoni qanday yuzaga keladi?

430. Yonishni yuzaga keltiruvchi asosiy omillar nima?

431. Yonish jarayonining asosiy turlari qanday?

432. CHaqqnash xarorati deb nimaga aytiladi?
433. Qattiq moddalarning yong‘inga xavfligi nima bilan ifodalanadi?
434. CHanglarning zichligi yong‘inga qanday ta’sir ko‘rsatadi?
435. Sanoat korzonalari yong‘in va portlashga xavfi bo‘yicha qanday kategoriyalarga ega?
436. Ishlab chiqarish korxonalaridagi yong‘in va portlashga qarshi kurash tadbirlari nimalardan iborat?
437. Texnologik jarayonlarda yong‘in xavfi nimalarga bog‘liq?
438. Yong‘inga qarshi kurash xizmatining asosiy vazifalari nimalardan iborat?
439. HFX ning xuquqiy asosini nima tashkil etadi?
440. Asosiy mehnatni muxofaza qilishning davlat nazorat organlari.
441. Jamoat nazorati qanday vazifalarni o‘z ichiga oladi?
442. Ma’muriyat xavfsiz va sog‘lom ish sharoitlarini nimaga asosan tashkillashtiradi?
443. Mehnatni muxofaza qilishning nomenklatura chora-tadbirlariga nimalar kiradi?
444. Mehnatni muxofaza qilish qoidalarini buzganlikdagi javobgarlik qanday?
445. Ishlab chiqarishda jaroxatlanish va kasb kasalliklarini kelib chiqish sabablari qanday?
446. Ishlab chiqarishda baxtsiz hodisa va kasb kasalliklarini o‘rganishning qanday usullari bor?
447. FVDTlarda ishlash xususiyatlariga nimalar kiradi?
448. Foydalanuvchiga xususiy komp’yuterning ta’siri qanday?
449. Yosh bolalar va o‘smirlarning o‘suvi organi organizmiga tashqi faktorlar qanday ta’sir o‘tkazadi?
450. Kompyuterda ishlaganda zaxarli va xavfli faktorlarga nimalar kiradi?
451. Ko‘rishga salbiy ta’sir ko‘rsatuvchi sabablar nima?
452. Turg‘un asabiy-psixologik buzulishlarga nimalar kiradi?
453. Asab tizimiga potensial ta’sir qanday ko‘rsatiladi?
454. Qanday muxofazalovchi chora-tadbirlarni qo‘llash mumkin?
455. EMM ta’siri oqibatlariga nimalar kiradi?
457. FVDT da EMM ta’siri qanday muhofazalanadi?
458. Yonuvchi chang mavjud bo‘lgan xonalarni havosini almashtirish.
459. Yonilg‘i va moylash materiallari xavfsizligi.
460. Ventilyatorlar turlari va ishlatilish sohalari.
461. Zararli moddalarning ta’siriga qarab turlarga bo‘linishig‘
462. Nafas olish organlari orqali ta’sir etuvchi zararli moddalar.
463. Zararli moddalarni tashishda xavfsizlik texnikasi.
464. Me‘da ichak orqali ta’sir etuvchi zararli omillar.
465. Teri orqali ta’sir etuvchi zararli omillar.
466. Ruxsat etilgan chegaraviy me‘yorlar va ularning ahamiyati.
467. CHanglarning turlari.
468. CHanglardan kasallanish turlari.
469. Zararli moddalarni guruhlash.
470. Havo muhitini ifloslantiruvchi changlar.

- 471. Havo muhitini ifloslantiruvchi gazlar.
- 472. Havo muhitini ifloslantiruvchi suyuqliklar.
- 473. Inson organizmiga ta'sir etishiga ko'ra zararli omillarning turlari.
- 474. Kanserojen moddalar, ularni tashish qoidalari.
- 475. Mutogen moddalar, ularni tashish qoidalari.
- 476. Umum toksik moddalar va ularni tashish qoidalari.
- 477. Mashinasozlik texnologiyasi, mashinasozlik ishlab chiqarish jihozlari va ularni avtomatlashtirish ishlarida hosil bo'ladigan zararli gazlar.
- 478. Ishlab chiqarish korxonalaridagi havo muhitini yaxshilash chora va tadbirlari.
- 479. Kislotalar bilan ishlashdagi xavfsizlik qoidalari.
- 480. Ishqorlar bilan ishlashda xavfsizlik qoidalari.
- 481. Nafas olish organlarini agressiv moddalardan himoyalash.
- 482. Terini agressiv moddalardan himoyalash.
- 483. Organizmning shilliq qavatlarini agressiv moddalardan himoyalash.
- 484. Agressiv moddalardan laboratoriyada foydalanish qoidalari.
- 485. Agressiv moddalarni saqlash qoidalari.
- 486. Infratovush to'lqinlarining inson salomatligiga ta'siri.
- 487. Infratovush to'lqinlari ta'siridan himoyalani chora-tadbirlari.
- 488. Lazer nurlarining inson organizmiga ta'siri.
- 489. Lazer nurlaridan himoyalani chora-tadbirlari.
- 490. Past haroratning inson organizmiga ta'siri.
- 491. Yuqori haroratning inson organizmiga ta'siri.
- 492. Infraqizil nurlar va ularning ishlab chiqarish sharoitidagi manbalari.
- 493. Infraqizil nurlardan himoyalani chora-tadbirlari.
- 494. Tabiiy yoritish va unga qo'yiladigan talablar.
- 495. Sun'iy yoritish va unga qo'yiladigan sanitar-gigienik talablar.
- 496. Sun'iy yoritgichlarning turlari.
- 497. Tabiiy yoritilganlik koeffitsienti va ularni oshirish talablari.
- 498. Yorug'lik nurlarining inson organizmiga ta'sir qilishi.
- 499. Tabiiy yoritilganlikning me'yoridan ortib ketgan hollarda ko'riladigan chora va tadbirlar.
- 500. Ishlab chiqarish korxonalarida yoritilganlikni tekshirish.

IV. ATTESTATSIYA SINOVI NATIJALARINI BAHOLASH MEZONI

11. Attestatsiya sinovi bo'yicha talabalar bilimni baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018 yil 9 avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida"gi Nizom talablari asosida amalga oshiriladi.

12. Attestatsiya sinovi bo'yicha talabalar bilimni baholashda 5 baholik tizim qo'llaniladi.

13. Talabaning Attestatsiya sinovidagi natijalari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatlarini ochib beradi, topshiriq (mavzu)ning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda topshiriq (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – "5" (a'lo) baho;

Talaba mustaqil mushohada yuritadi, o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatlarini ochib beradi, topshiriq (mavzu)ning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda topshiriq (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – "4" (yaxshi) baho;

Talaba o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatlarini ochib beradi, topshiriq (mavzu)ning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda topshiriq (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – "3" (qoniqarli) baho;

Talaba mazkur Dasturni o'zlashtirmagan, topshiriq (mavzu)ning mohiyatini tushunmaydi hamda topshiriq (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas, deb topilganda – "2" (qoniqarsiz) baho.

14. Yozma ish tartibida o'tkaziladigan Attestatsiya sinovida har bir talabaga 5 (besh) tadan kam bo'lmagan savol (topshiriq)dan iborat yozma ish variantlari taqdim etiladi.

Har bir yozma ish variantida mazkur Dasturga kiritilgan fanlardan faqat bittadan savol (topshiriq) bo'lishi mumkin.

Talaba Attestatsiya sinovining har bir topshirig'i bo'yicha alohida baholanadi hamda umumlashtiruvchi baho ularni o'rtachalashtirish asosida shakllantiriladi va butun sonlarda qayd qilinadi.

Topshiriqlar bo'yicha baholar umumlashtirilganda kelib chiqadigan qoldiq sonlar matematik qoidalarga ko'ra yaxlitlanadi.

Yozma ish tartibida o'tkaziladigan Attestatsiya sinoviga 3 (uch) soat vaqt beriladi.

Yozma ish tartibida o'tkaziladigan Attestatsiya sinovi talabalar sig'imiga qo'yiladigan texnik talablarga mos o'quv xonalari (hudud)da o'tkaziladi.

15. Talaba baholash natijalaridan norozi bo'lgan taqdirda Attestatsiya sinovilari natijalari Komissiya tomonidan e'lon qilingan vaqtdan boshlab 24 (yigirma to'rt) soat davomida apellyasiya berishi mumkin.

Talabaning apellyasiya murojaati universitet rektori buyrug'i asosida tuziladigan Apellyasiya komissiyasi tomonidan 2 (ikki) kun ichida ko'rib chiqiladi va uning natijasi bo'yicha qaror qabul qilinadi.

V. ATTESTATSIYA SINOVI BO'YICHA TAVSIYA ETILADIGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI VA QO'SHIMA USLUBIY KO'RSATMALAR

16. Dasturni o'zlashtirish bo'yicha foydalanishga tavsiya etiladigan adabiyotlar ro'yxati:

Foydalaniladigan asosiy darsliklar va o‘quv qo‘llanmalar ro‘yxati

Asosiy adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasining “Mehnat Kodeksi” .
2. O‘zbekiston Respublikasining “Mehnatni muhofaza qilish to‘g‘risida”gi Qonuni.
3. Ismatullaev P.R., To‘xtamurodov Z.T., Abdullaev A.X. Standartlashtirish, metrologiya va sertifikatlashtirishga mukaddima. Konstruktor ICHB, 1995.
4. Krqlova A.N. Onovq metrologii, standartizatsii i sertifikatsii. M.: Audit, 1998 g.
5. O‘zDSt(1:2002, 2:2003, 3:2004,4:2002).
6. Lifits N.M. Основы стандартизации, метрологии и управление качеством товаров. М.: 1999 г.
7. Lifits N.M. Стандартизация, метрология и сертификация. М.: 2002 g.
8. 12. Sergeev A.G., Kroxin V.V. Метрология. М.: 2001 g.
9. 13. Kozlov M.G. Стандартизация, метрология. М.: 2001 g.
10. Zohidov R.A., Avezov R.R., Vardiyashvili A.B., Alimova M.M. Issiqlik texnikasi., TDTU, 2010.
11. Zohidov R.A., Alimova M.M., Mavjudova SH.S. Texnik termodinamika va issiqlik uzatilishi fanidan masalalar to‘plami, TDTU, Toshkent, 2006
12. V.V.Kudinov., E.M.Kartashov., E.V.Stefnyuk. Техническая термодинамика и теплопередача. М. ООО Издательство Юрайт. 2016.
13. Xolmurodov R.I., Asliev S.A. Metall qurilmalar. Darslik.-T.: O‘qituvchi, 1994-179 b.
14. Asqarov B.A. Qurilish konstruksiyalari. O‘quv qo‘llanma. T.: O‘zbekiston, 1995 –431b.
15. Asqarova B.A., Nizomov SH.R. Temirbeton va tosh-g‘isht konstruksiyalari. O‘quv qo‘llanma. - T.: Iqtisod-Moliya, 1997-357b.
16. Baykov B.I, Sigalov E.E. Jelezobetonqne konstruksii -M: Stoyizdat-1991.-765 b
17. Xasanova O.T., YUldashev O.P. Bezopasnost zdaniy i soorujeniy. Uchebno-metodicheskoe posobie.-T.: TGTU, 2013 – 143s.
18. КМК 2.03.05-97. Binolarning yog‘och plastmassa metall konstruksiyalari.
19. КМК 2.03.01-97. Beton va temirbeton konstruksiyalari.
20. КМК 2.01.03-96. Seysmik hududlarda loyihalash.
21. Г.М. Кутфков, М.Колос, Трактори и автомобили. Теория и технологические свойства: Учебник /, 2004. – 504 s.
22. N.F.Muxitdinov, A.A.Xamidullaev, B.U.Umarov. Yo‘l harakati qoidalariga sharxlar va amaliy tavsiyalar. O‘quv-uslubiy qo‘llanma. Toshkent. 2009y.
23. M.Z. Vagizov, B.M.Imindjanov, T.R.Po‘latov. Traktor va avtomobillar tuzilishi fanidan tajriba va mashg‘ulotlar uchun uslubiy ko‘rsatma. Toshkent. 2003y.

24. Azimov X. «Qurilishda mehnat xavfsiziligi» Toshkent 1997 yil.
25. Goldvarg A.X., SHomirzaeva X.X. «Mehnat muhofazasi va yong'inning olidini olish asoslari» Toshkent «O'qitukchi» 1984 yil.
26. Mark A., Friend James P. Fundamentals of Occupational Safety and Health. Bernan Press. Germaniya, 2007
27. Yuldashev O.R. Mehnat muhofazasi maxsus kursi./ Darslik. –T.: “Tafakkur qanoti”, 2015. – 336 b.
28. Ibragimov E.I., Gazinazarova S., YUldashev O.R.. Mehnat muhofazasi maxsus kursi. Darslik.-T.: TIMI, 2014.-536 b.
29. Yuldashev O.R., Djabborova SH.G., Xasanova O.T. Hayot faoliyati xavfsizligi. Darslik–T.:“Toshkent-Iqtisodiyot”,2014.– 268 b.
30. Yormatov G'.YO. va boshqalar. Hayot faoliyati xavfsizligi. –T.: “Aloqachi”, 2009. –348 b.

Qo'shimcha adabiyotlar:

31. Avtomobili: Uchebnik/ A.V. Bogatqrev, YU.K. Esenovskiy-Lashkov, M.L. Nasonovskiy, V.A. Chernyshev. – M.: Kolos, 2008. – 586 s.
32. Raschet avtomobilg'nqx i traktornqx dvigateley: Uchebnik/ A.I. Kolchin, V.P. Demidov. – M.: Vqsshaya shkola, 2008. – 496 s.
33. N.F.Muxitdinov, A.A.Xamidullaev, B.U.Umarov. Yo'l harakati qoidalariga sharxlar va amaliy tavsiyalar. O'quv-uslubiy qo'llanma. Toshkent. 2009y.
34. M.Z. Vagizov, B.M.Imindjanov, T.R.Po'latov. Traktor va avtomobillar tuzilishi fanidan tajriba va mashg'ulotlar uchun uslubiy ko'rsatma. Toshkent. 2003y.

VI. YAKUNLOVCHI QOIDALAR

18. Dasturda belgilangan qoidalar O'zbekiston Respublikasi qonunlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmon va qarorlari, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining, shuningdek ta'lim sohasidagi vakolatli davlat boshqaruvi organlari tomonidan qabul qilingan qoida va me'yorlarga zid kelsa, yuqori turuvchi organlarda belgilangan qoida va me'yorlar amal qiladi.

19. Dastur Universitet Kengashi tomonidan tasdiqlangandan so'ng, yakuniy davlat attestatsiyasi boshlanishidan uch oy oldin talabalar e'tiboriga etkaziladi hamda universitetning rasmiy saytiga joylashtiriladi.

20. Fakultet dekanlari tomonidan bitiruvchi kurs talabalariga mazkur Dastur asosida tayyorgarlik ko'rish va maslahatlar berish uchun zarur sharoitlar yaratiladi.

